

MUHAMMEDANERMISJONEN – DEN AKTUELLE MISJON

av

NILS BLOCH-HOELL

Det kan da ikke være noen grunn til å drive muhammedanermisjon! For når vi ser bort fra Muhammed og Jesus, som begge var mennesker og Guds profeter, så tilber muhammedanere og kristne den samme Gud! Dette er hva Georg Wasmuth Sejersted hevder i forordet til en bok av Owen Rutter.¹ Nå er en slik uttalelse langt fra enestående. Den slags har vært sagt også med tanke på misjon blant buddhister, hinduer og andre. Hvorfor anmasse seg med å pådytte andre sin tro? Den ene religion kan vel være like bra eller like dårlig som den annen! Den slags uttalelser vitner selvsagt om manglende forståelse av kristendommens vesen og innebærer en fornektelse av kristendommens absolutthet.

Mer forbausende er det å finne en negativ innstilling til muhammedanermisjonen blant aktive misjonsvenner. Men også her har motstand gjort seg gjeldende. Det er som om man endog blant kristne er i tvil om hvorvidt det egentlig er *nødvendig* å drive muhammedanermisjon. Tror ikke også muhammedanerne på *en* Gud, Abrahams Gud? Kjenner ikke også muhammedanerne til Noah, Moses, David og Jesus? Og er ikke muhammedanerne endog vel så ivrige i sin bønn og gudsyndyrkelse som vi kristne? Eller som «Vårt Land»s korrespondent i sin tid noe uviselig uttrykte det: *Bør de kristne endre holdning overfor islam?* Islam bør bli en alliert i en materialistisk tidsalder, hevder engelske kristne.² Med rette sier den tidligere generalsekretæren i London Missionary Society dr. A. M. Chirgwin: «Det er sant at svært få jøder og muhammedanere har omvendt seg, men det er også sant at de kristne i alminnelighet synes å være mye mindre ivrige og nidkjære for misjonen blant jøder og mu-

hammedanere enn for misjonen ellers. Overbevisningen er svakere og begeistringene mindre . . . Det ser ut som de kristne nøler med å ta det opp selv, som om de ikke var sikre på om det er riktig og på sin plass med slikt misjonsarbeid.»³

Er det islam som ofte overvurderes? Noen har ment det. Gottfried Simon peker på en tendens hos enkelte religionshistorikere til å holde fram vesentlig bare de gode sider ved muhammedanismen.⁴ I rettferdighetens navn må det sies at mange kristne har sett, og har bare villet se, de svarte sidene ved Islam, som ved alle andre ikke-kristne religioner. Det er da forståelig at islamforskere i sin iver for å vise at Islam også har sine lyspunkter er kommet i skade for å framheve disse énsidig. Mulig er det også at en og annen religionshistoriker mer eller mindre ubevisst har forsvart sin egen mangel på personlig tilslutning til kristendommen ved å beskrive hvor storartet en annen religion er, som for eksempel muhammedanismen.

En ting står iallfal fast: Der hvor muhammedanermisjonens nødvendighet ikke er klart erkjent, der er kristendommen undervurdert. Like så visst som Islam er en religion uten evangeliet, uten Jesus Kristus, like så sikkert er menneskets frelse nå og i evighet eksklusivt knyttet til Jesus Kristus og hans evangelium.

Virkelig gåtefull blir kristnes negative innstilling til muhammedanermisjonen først der hvor disse grunnleggende sannheter tilsynelatende fastholdes. Innvendingene fra dette hold kan formuleres på to måter: 1. Kan det i det hele tatt nytte å drive muhammedanermisjon? Er ikke egentlig Islam en umulig misjonsoppgave?⁵ 2. Er det *opportunt* å drive muhammedanermisjon? Er det ikke fornuftigere å sette inn kreftene andre steder hvor man raskt kan se frukt av sitt arbeid?

Hvilken av disse innvendinger som er minst sympatisk og mest preget av nederlagsånd og vantro skal jeg overlate til andre å avgjøre. Men en innrømmelse vil jeg gjøre: Det er sikkert ikke *opportunt* å drive muhammedanermisjon. Er det i det hele tatt *opportunt* å opprettholde kristendommen? Er det ikke det «klokeste» å la den falle? Men var det da til opportunisme Kristus

kalte oss? Var det til alle folkeslag unntatt muhammedanerne evangeliet skulle forkynnes?

Nei, jeg kan ikke gå med på berettigelsen av noen av de to innvendingene. For det første: *Det er mulig å drive muhammedanermisjon*. Det fins omvendte muhammedanere, og det vinnes stadig muslimer for Kristus. Tallene på omvendte muhammedanere er ikke store. Det kan kanskje dreie seg om 150—160 000. Men så har også de krefter som har vært satt inn i misjon blant muhammedanere, vært svake og spredte. Johannes Lepsius rammer i blinken når han sier at vi kaller muslimene umulige å omvende, fordi vi selv ennå ikke er rett omvendt.⁶ For det annet: *Selv om det hadde vært «umulig» å drive muhammedanermisjon, så hadde vi som kristne ikke hatt lov til å la den oppgaven ligge*. Misjonsbefalingen er upruttbar og gjelder alle folkeslag. Gud spør ikke først og fremst etter det mulige, men etter det som rett er. Om intet menneske har maktet å leve helt uten synd i denne verden, så har ikke Gud av denne grunn annullert sin krevende vilje, sine bud, for å komme menneskets etiske avmakt i møte.

La oss endelig — for det tredje — se litt på den misjonsstrategiske innvending, nemlig spørsmålet om den fornuftige plassering av misjonens krefter og midler. Også her skal en innrømmelse gjøres, og det av reell art. Selv om opportunisme er forkastelig, er misjonsstrategi både tillatelig og tilrådelig. Paulus hadde sine misjonsstrategiske prinsipper, blant annet det å utbygge storbymenighetene som brohoder for distriktsmisjon. Men forsømmelse av muhammedanermisjonen med den begrunnelse at denne misjongsgren gir så små resultater er *ikke* misjonsstrategi, men mangel på tro og uselvvisk offervilje. Man ønsker ikke å ta på seg de tålmodighetens offer som den vanskelige misjon blant muhammedanere krever. Og man tror ikke at misjonsvennene vil yte noen ting, dersom de ikke får sin lønn i denne verden i form av resultater på misjonsmarken som man kan rose seg av å ha del i.

Derimot er det utslag av misjonsstrategi når man, særlig fra 1910, har prøvd å stanse Islams fremmarsj i Nord-Afrika. Hed-

ningene måtte vinnes før de ble muhammedanisert. Og for å stanse den muhammedanske dampveivalsen, prøvde man å bygge en levende mur av kristne menigheter tvers over det nordafrikanske kontinent.⁷ Denne storslåtte misjonsplan vakte forståelig nok ikke liten begeistring. Og den kunne ganske visst også ha ført til en vesentlig endring av styrkeforholdet mellom kristendom, Islam og primitivt hedenskap, dersom tilstrekkelige misjonærstyrker hurtig hadde vært satt inn. Dette ble imidlertid ikke tilfelle, og ettertiden har avdekket alvorlige svakheter ved denne stort anlagte misjonsplan.

For det første har det beklageligvis ikke riktig lyktes å bygge denne levende muren. «Den kristne front mot muhammedanismen som er forsøkt etablert i Sudan, er ennå svak og glissen og helt utilstrekkelig til å demme opp mot islams videre fremtreden blant hedningefolkene», skriver tilsynsmann H. Endresen i 1949.⁸ Ansvaret for denne utvikling kan neppe legges på Sudan-misjonærene.

Dernest har muhammedanerne merkelig nok ikke respektert denne imaginære grensen! De har vært frekke nok til å «hoppe over muren». Muslimer har gang på gang formastet seg til å trenge inn på de områder som kristne misjonsstrateger hadde «sagt fritt for», og har endog drevet misjon der.

Endelig vil jeg peke på den tredje, og etter mitt skjønn største svakhet ved den nevnte misjonsstrategi. Ganske visst var kristen misjons kappløp med Islam om det primitive hedenskapets sjel berettiget. Det er viktig å bringe de ikke-kristne evangeliet før de blir muhammedanisert. *Men hva med muhammedanerne selv? Representerer ikke de også et misjonsobjekt, og det et misjonsstrategisk viktig objekt?* Skal alltid den vanskeligste misjonsoppgaven vente til man får tilstrekkelig med penger og misjonærer til som et slags overtidsarbeid også å ta seg av denne misjongsgren? Dette må være galt, både med tanke på Islams rett til evangeliet og ut fra misjonsstrategiske overveielser. Angrep er den beste form for forsvar også i misjonsarbeidet. Å sitte og vente bak en Maginotlinje, fører bare til nederlag.

Kristenheten har ikke bare neglisjert muhammedanismen som

misjonsoppgave. Man synes også å ha oversett at dette misjonsobjekt stadig vokser i omfang. To ganger har Islam vært på nippet til å oppsluke Europa. Hundre år etter Muhammeds død var hans etterfølgere herrer over et større rike enn romerne noen gang behersket. I over tusen år har tidligere kristne områder, martyrmennighetenes og kirkefedrenes områder, vært på muhammedanernes hender, uten at kristenheten har gjort noe større forsøk på å vinne tilbake for Kristus det som egentlig var Hans. I sannhet en mektig preken om forsømmelsessynder!

Omtrent 15 % av jordens befolkning antas i dag å være muhammedansk. I 1946 regnet den store Islam-kjenner Samuel Zwemer med nesten 316 millioner muhammedanere.⁹ Og Islams ekspansive kraft synes ubrutt. *Muhammeds skygge vokser*, som den danske misjonshistoriker Harald F. Jørgensen uttrykker det.¹⁰ Muhammedanerne driver misjonsvirksomhet etter kristent mønster, og har moskeer i mange européiske storbyer. Særlig aktive er indiske muslimer. India er kalt Islams høyborg, og det er i India og Pakistan vi finner de fleste muhammedanere samlet innenfor ett område.¹¹ Det er særlig de kasteløse muhammedanerne tar sikte på å vinne.¹² Kanskje det ikke er så overraskende, men beskjemmende er det iallfall at muhammedanerne har vunnet mange ganger så mange hinduer for Islam som de kristne har vunnet for evangeliet, skjønt kristendommen vel har vært i India i 600 år lenger enn Islam.¹³ Helt siden Samuel Zwemers første besøk i India i 1911, var det i stigende grad hans overbevisning at India, med Pakistan, er det viktigste muhammedanermisjonsfelt i verden i dag, både på grunn av feltets forsømthet, folkets egenart og de muligheter som ellers foreligger.¹⁴

Men også Afrika, og ikke minst Nord-Afrika, er i høy grad i brennpunktet. «Etter de siste statistikker har jeg funnet ut at for hver evangelisk misjonær kristenheten sender til Afrika, sender Muhammed 13», skrev misjonær Asbjørn Aavik for to år siden.¹⁵ Og allerede i 1948 regnet man med at 35 % av alle afrikanere var muslimer.¹⁶ Endog koptiske kristne går stadig over til Islam.¹⁷ Med rette uttalte E. J. Bingle på Willingen-konferan-

sen at kirkene og misjonselskapene kalles til å ta opp til gransking sine tradisjonelle metoder og organisasjon for å ta stilling til nye problemer. Ett av disse er Islam, store fremmarsj i Nigeria og andre steder. Det rapporteres at i Ibadan, en by på 400 000 innbyggere, er over halvparten av befolkningen omvendt til Islam i løpet av 20 år, enda det i Ibadan bare fins to muhammedanske elementærskoler og over 20 kristne skoler. Det er nødvendig å gjennomgranske mål og metoder, hvis ikke Islam skal erobre Vest-Afrika innen få årtier.¹⁸ Sett i verdensperspektiv gir følgende ord av Asbjørn Aavik uttrykk for en nøktern virkelighetsoppfatning: «Tre makter kjemper i dag — uten våpen — om de fargedes sjel: Kommunismen, muhammedanismen og kristendommen.»¹⁹ I denne situasjon våger jeg å oppstille følgende noe utfordrende sats: *Muhammedanermisjonen er den aktuelle misjon i spesifikk betydning.*

Det betyr selvfølgelig ikke at alle andre misjonsoppgaver skulle ha tapt sin aktualitet. Misjon er permanent Guds rikes mest aktuelle oppgave. Det betyr rent konkret ikke at misjonsarbeid som nå er i gang, skal forsømmes forat de ledige krefter og midler skulle kunne brukes til fordel for muhammedanermisjonen. Men utvilsomt burde muhammedanermisjonens aktualitet bety en øket kristen misjonsinnsats som særlig burde komme denne forsømte misjonsgren til gode. Kanskje burde vi også overveie om det lar seg gjøre å utnytte mer effektivt de ressurser som for tiden står til rådighet. Jeg tror at en mer energisk selvstendigjørelse av kirkene på misjonsmarken og en raskere omlegging av misjonærenes virke i de unge kirker fra menighets- og distriktstjeneste i retning av utdanning av innfødte prester, lærere og andre ledere ikke bare ville kunne bety en gunstigere løsning av de oppgaver de unge kirker stiller misjonen overfor i dagens situasjon, men også muliggjøre frigjøring av misjonærkrefter som kunne settes inn i muhammedanermisjonen.

La meg ut fra tre forskjellige synsvinkler prøve å vise at misjonen blant muhammedanere har en særlig aktualitet.

1. *Muhammedanermisjonen er aktuell sett på bakgrunn av den misjonsstrategiske eller misjonspolitiske situasjon.*

I misjonskretser har man vanskelig kunnet unngå å legge merke til at mange muhammedanske land etter siste verdenskrig har vært i verdenspolitikkenes brennpunkt. I *Palestina* har de Forente Nasjoner vært stilt overfor en av sine vanskeligste oppgaver. Selvsagt dreiet det seg om stormaktsinteresser. Men fra én side sett er kampene i Palestina en religiøs strid mellom jøder og muhammedanere. *Iran* har vært og er skueplassen for stormaktenes kamp om oljen. Men i denne saken er muhammedanerne i høy grad part. Den sørgelig berømte statsminister Mossadeq begrunnet ikke bare sin kamp mot Vestens innflytelse i Iran med nasjonale motiver, men i høy grad også med religiøse, og det vil si muhammedanske beveggrunner. I sjahens rettssak mot Mossadeq var det en hovedanklage mot sistnevnte at denne hadde forbrutt seg mot Islam. Den som vil ha det ledende ord i Iran, kommer ikke utenom Islam. Det er ikke lenge siden det i dette tidsskrift sto en melding om de svære vanskeligheter kristen misjon for tiden møter nettopp i Iran.²⁰

Og så er det *Pakistan*. «Mordet i Pakistan» var en overskrift i «Vårt Land» for et par år siden. Det het blant annet: «Sammensvergelsen besto av tre forskjellige grupper, og en av dem var den muhammedanske ytterlighetsretning som morderen antas å ha vært medlem av. Den ekstreme fløyen var fientlig innstilt overfor den kristne misjonen, og en regnet med at kristen misjonsvirksomhet ville få det meget vanskelig i Pakistan, hvis denne gruppen skulle seire ved parlamentsvalgene. Den syntes ikke at majoritetspartiet, Det muhammedanske forbundet, var muhammedansk nok, og ville gjøre landet om til en teokratisk stat. Og særlig rettet den sin motstand mot (statsminister) Liaquat Ali Khan på grunn av hans toleranse — en kan nesten si vennskap — med de kristne.» Og avisen fortsatte: «Denne muhammedanske fløyen led et stort nederlag ved provinsvalgene på forsommeren, noe som foranlediget den til å hevde at ikke alt hadde gått riktig for seg. Og betegnende nok ble denne beskyldningen sterkest fremholdt i den kommunistiske

pressen i de fleste land. Det vitner på sin måte om hvor intimt kommunistene arbeidet sammen med de muhammedanske ekstremistene, og det forklares jo også av den omstendighet at kommunistene var den andre gruppen i sammensvergelsen. Åpent identifiserte de seg på begge sider av grensen med den fanatiske muhammedanske bevegelsen, og dette var særlig betenkelig da Pakistan er den eneste delen av det britiske imperiet som har felles grense med Sovjet-Samveldet.»²¹

Videre er det *Egypt*. Har det vært annet enn uromeldinger derfra i de siste årene? Det er karakteristisk for den politiske situasjon i Egypt at «Aftenposten» i 1951 og 1952 brakte en rekke utenrikskronikker av professor Anton Mohr om dette spørsmål med overskrifter som «Det muhammedanske brorskap», «Muhammed», «Islam», «Hedjaz» (Islams vugge, en del av Saudi-Arabia) osv.²² Noen sitater fra den første av disse kronikkene vil kunne kaste litt lys over den betydning Islam har for den misjonsstrategiske situasjon i dag: «Den fanatiske organisasjon som kaller seg 'Det muhammedanske brorskap', holdt den 11. oktober (1951) et møte for å gi den nåværende regjering sin fulle støtte til dens nasjonalistiske planer. Møtet vedtok enstemmig en resolusjon, som oppfordret regjeringen til å erklære krigstilstand overfor Storbritannia og betegne de britiske tropper som 'fientlige', og bestemme at angrep på disse tropper ikke skal være straffbare. Videre oppfordres regjeringen til å avbryte de politiske og økonomiske forbindelser med Storbritannia, til å oppheve alle konsesjoner til britiske selskaper og til å utvise den britiske generalguvernør over Sudan, 'da han ikke lenger representerer Egypt'. Endelig anmodes regjeringen om å rekruttere en 'nasjonalgarde' på 16 000 mann til å innby verdens muhammedanere til en 'generalkongress'. Samtidig erklærte det islamittiske storrådet ved Al Azhar-universitetet i Egypt hellig krig mot Storbritannia og oppfordret muhammedanere over hele verden til å sette alt inn i Egypts kamp for å fordrive britene. Og på samme tid appellerte andre muhammedanske ledere til partiene i Sudan om oppslutning om den felles kamp mot Storbritannia. Også stormuftien av Jerusalem vendte

seg til sine trosfeller med en oppfordring til alle muhammedanere om å ta kampen opp og ikke hvile så lenge fienden står på egyptisk jord.»²³ Jeg tror neppe at den labile situasjon i Egypt og Sudan har redusert Islams politiske, og dermed misjonsstrategiske, betydning i løpet av de siste to år.

Vi kunne fortsette med å ta for oss muhammedanske land hvor nasjonalistiske muslimer i de senere år for alvor har tatt kampen opp mot den hvite rase og evangeliets budbærere. Land som Irak, Libanon og Syria kunne hver for seg by på en god del stoff i denne sammenheng. Vi kunne peke på hvordan den ene muhammedanske stat etter den annen har oppnådd politisk selvstendighet etter siste verdenskrig. Men det vi allerede har tatt med, tør være tilstrekkelig til å vise at følgende uttalelse fra 1951 av professor Mohr er bygget på nøkterne iakttagelser: «Fra Casablanca til Djakarta befinner den muhammedanske verden seg i dag i heftig gjæring — stedvis allerede i åpen kamp mot de hvite, dvs. mot islams fiender. Fra det ytterste Vesten til det ytterste Østen synes plutselig henvend 300 millioner mennesker å være grepet av en religiøs fanatisme hvis fremtidige politiske styrke ingen i dag kan forutsi.»²⁴

Gjæringen i den muhammedanske verden må sees i sammenheng med den gigantiske omstillingsprosess som den fargede verden for tiden er inne i. Prosessen har vært kalt nasjonalistisk, og man har talt meget om nasjonalismen hos de fargede folk. Mer treffende er det, kan hende, å betegne prosessen som en sosial og rasemessig eller anti-hvit reisning. De fargede folks trang til å hevde seg retter seg sjelden mot Vestens teknikk og den slags, men desto mer mot de hvites sosiale overlegenhet, politiske formynderi og mot deres religion. Kristendommen er blitt de hvites overklassereligion som det gjelder å hevde seg overfor. Selvhevdelsestrangen (nasjonalismen) kan drive de fargede folk til å framheve de hjemlige religioners fortreffelighet. I denne sammenheng vil de rent primitive religioner være av underordnet betydning. De smuldrer ofte vekk under sivilisasjonens innflytelse, etterlatende en flat materialisme. Men religioner med et markant åndsinnhold, som muhammedanisme,

hinduisme og buddhisme opplever for tiden en regulær renesanse. Ikke-kristne religioner tas i bruk i kampen mot den hvite rase. Dette er vel også en av grunnene til at kommunismen kan alliere seg med Islam. Asiasekretæren i Kirkenes Verdensråd og Det internasjonale misjonråd, *dr. Rajah B. Manikam*, har nylig fremhevet den buddhistiske renessanse som kan iakttas.²⁵ Andre har spesielt understreket den tilsvarende Islam-fornyelse.²⁶ Og på Willingen-konferansen ble det talt om «aggressive revivals within Hinduism, Buddhism and Islam».²⁷ Av de nevnte tre ikke-kristne religioner er det neppe tvilsomt at Islam stiller kristendommen overfor de største farer og sværeste oppgaver. Her kommer ikke minst Islams fanatisme og teokratiske struktur i betraktning.

Før jeg kommer til konklusjonen i mitt forsøk på å vise at muhammedanermisjonen i dag er særlig aktuell ut fra misjonsstrategiske overveielser, vil jeg gjengi *dr. Goodalls* ord: «Når en unntar Indonesia (muligens), så inntar den muhammedanske verden som helhet en så steil og uvennlig holdning til kristendommen og kristen misjon som sjelden tidligere.»²⁸ Av dette vil noen fristes til å trekke denne slutning: Så lar vi «foreløpig» denne vanskelige oppgaven ligge! Jeg tillater meg å trekke en helt annen slutning: Fordi det snart kan bli helt umulig å drive misjon blant muhammedanere, haster det dobbelt med denne misjonsoppgave. Den misjonsstrategiske stilling viser at det er brennaktuelt å drive muhammedanermisjon nå — før det blir for sent.

2. Muhammedanermisjonen er aktuell, fordi nøden synes å være større i den muhammedanske verden enn innen noen annen religionsgruppe.

Jeg tenker da ikke spesielt på den materielle nød. Det lar seg vel også vanskelig påvise at den psykiske nød er større blant muslimer enn blant andre ikke-kristne. Skjønt kvinnens stilling innen Islam kunne gi anledning til visse refleksjoner. Men det står for meg helt klart at muhammedanismen representerer en større sum av *åndelig* eller *religiøs* nød enn noen annen religionsgruppe. Det er ikke det overveldende antall muhammedanere

jeg tenker på, en sjuendedel av jordens befolkning. Jeg tenker på Islams utilgjengelighet for evangeliet, muslimens religiøse selvfølelse, deres krav på å eie den eneste sanne religion og deres forutinntatthet mot kristendommen. Med sin utpregede lovreligion, sin tilsynelatende nesten totale mangel på syndserkjennelse og sine falske forestillinger om Kristus og hans evangelium er muslimenes religion kalt den eneste virkelig anti-kristelige religion.²⁹ Det tør stå fast at den religiøse nød objektivt sett er dypest der hvor nøden ikke er erkjent, hvor den ikke vil erkjennes. Nettopp dette er tilfelle innen Islam. Nøden er ikke bare ikke erkjent, men selve tanken på behovet for forsoningens evangelium er på forhånd avvist. Men der hvor nøden er størst, må det være mest aktuelt å bringe snarlig hjelp, i dette tilfelle ved å tilby evangeliet.

3. Muhammedanermisjonen er den aktuelle misjon, fordi den representerer den uten sammenligning mest forsømte av alle misjonsoppgaver.

Av de 27—28 000 evangeliske misjonærer i verden regner biskop Malmstrøm bare med 2—300 muhammedanermisjonærer.³⁰ Man har villet dra disse tall i tvil, men jeg tror med urette. Norges stilling til muhammedanermisjonen tør være symptomatisk. Med rette kan vi glede oss over at flere norske misjonselskaper nå til forskjell fra tidligere driver noen misjon blant muhammedanere. Men på et par unntagelser nær er norsk misjon blant muhammedanere noe som så å si er blitt påtvunget en. Stort sett har norsk misjon søkt å unngå muhammedanerne som misjonsobjekt. Det er riktig nok at det leilighetsvis har vært drevet og drives noen misjon blant muhammedanere på *Det norske misjonsselskaps* felt i Kamerun. Den første som ble døpt på dette feltet, var en muhammedaner. Det er også en kjent sak at misjonsprest Otterøy særlig har sett muhammedanerne som sin misjonsoppgave. Og feltets tilsynsmann, misjonsprest H. Endresen, har med varme talt muhammedanermisjonens sak. Men Misjonsselskapet har ikke bevisst gått inn for muhammedanermisjon i Kamerun. Da feltet ble valt, søkte man å unngå de typisk muhammedanske strøk.³¹ «Det har vært

Sudanmissionens maal først og fremst at vinde hedningerne, fordi muhammedanerne er langt vanskelige at evangelisere», skrev Karl Flatland i 1922. Og misjonsprest J. Nikolaisen var av presis samme oppfatning: «Den rigtige missionsstrategi her er absolut at ta stilling foran den muhammedanske front, hos folk hvis majoritet ialfald endda er hedninger, og der søke at faa bygget dæmning mot muhammedanismen.»³² Likevel var det mer arbeid blant muhammedanere i Sudan de første årene enn senere. «Arbeidet blant muhammedanerne prøvde vi å fortsette på forskjellige steder etter fattig leilighet ved siden av våre øvrige gjøremål. Men vi følte at det ikke var tilfredsstillende, og at noen burde spesialisere seg og gi det meste av sin tid til dette arbeid. Dette viste seg umulig å realisere med det utilstrekkelige antall misjonærer vi var og de mange oppgavene som lå for oss», skrev H. Endresen i 1949.³³

Derimot har *norske metodister*, blant annet i samarbeid med svensk K. M. A., fra 1930-årene gått inn for muhammedanermisjon i Algerie og Tunis, hvor de for tiden har ni misjonærer.³⁴ Også på *Misjonssambandets* felt i Etiopia har det etter krigen vært drevet misjon blant muhammedanere, til dels med frukt. Men virksomheten er lagt slik an at man mest mulig unngår muhammedansk område.³⁵ Et mer betydelig muhammedanermisjonsarbeid driver *Santalmisjonen*. Det betegnet virkelig noe nytt, da man i 1920-årene begynte å ta opp arbeidet også blant bengaler, hvorav en stor prosent er muhammedanere. Foregangsmannen her var misjonsprest H. P. H. Kampp. Det er overmåte gledelig å konstatere at Santalmisjonen i det senere har gått inn for å øke sin misjonsinnsats blant muhammedanere.³⁶ Ellers må også nevnes *Den norske muhammedanermisjons* felt i Murshidabad, hvor N. M. M.'s fem misjonærer har lagt grunnen til et nybrottsarbeid blant muhammedanere.

Muhammedanermisjonen er en forsømt kristenplikt, derfor er denne misjonsoppgave særlig aktuell. Mens f. eks. over hundre selskaper arbeider blant jordens ca. 15 millioner jøder, er det bare ca. 20, for det meste små selskaper, som helt eller delvis arbeider blant muhammedanernes mer enn tyve ganger så store

skarer. Det er typisk at mens i Afrika (sør for Sahara) ca. 15 % av befolkningen regnes som kristne, i China 1 %, i India 3 % og i Japan 0,5 %, er i den muhammedanske verden, om den skilles ut som egen gruppe, bare 0,05 % av befolkningen vunnet for Kristus.³⁷

La meg slutte med et sitat fra en av *Samuel Zwemers* bøker: «Dr. John R. Mott speaks of 'Islam as the test of the validity and vitality of the Christian Faith'. Missions to Moslems are the acid test of the power of the gospel.»³⁸

HENVISNINGER

- ¹ Owen Rutter: *Mekka kaller* (Oslo 1946).
- ² Vårt Land ^{29/3} 1951 s. 4.
- ³ Norsk Tidsskrift for Misjon (NOTM) 1951 s. 45.
- ⁴ Gottfried Simon: *Die Welt des Islam und ihre Berührungen mit der Christenheit* (Gütersloh 1948) s. 346f.
- ⁵ Harald F. Jørgensen: *Muhammeds Skygge* (København 1952) s. 56.
- ⁶ Gottfried Simon: *Anf. skrift* s. 345.
- ⁷ Karl Flatland: *Fra Sudan* (Kra. 1922) s. 7, 12ff, 20ff, 31.
- ⁸ Muhammedanismen som misjonsproblem (Oslo 1949), red. O. G. Myklebust, s. 41.
- ⁹ Samuel M. Zwemer: *A Factual Survey of the Moslem World with Maps and Statistical Tables* (New York 1946) s. 14.
- ¹⁰ Harald F. Jørgensen: *Anf. skrift* s. 73.
- ¹¹ Muhammedanismen som misjonsproblem s. 57.
- ¹² G. Palmär: *En ny port öppnas. Från Svenska Missionsförbundets arbete i Östturkestan åren 1892—1938 og Indien åren 1940—42* (Stockholm 1942) s. 273.
- ¹³ Harald F. Jørgensen: *Anf. skrift* s. 72.
- ¹⁴ Samuel M. Zwemer: *The Cross above the Crescent* (Michigan 1941) s. 117.
- ¹⁵ NOTM 1952 s. 75.
- ¹⁶ Gottfried Simon: *Anf. skrift* s. 290.
- ¹⁷ *Missions under the Cross*, red. Norman Goodall (London 1953) s. 166.
- ¹⁸ *Ibid.* s. 171f.
- ¹⁹ NOTM 1952 s. 75.
- ²⁰ NOTM 1953 s. 194f.
- ²¹ Vårt Land ^{20/10} 1951.

- ²² Aftenposten ^{25/10} 1951 s. 3. — ^{3/11} 1951 s. 3. — ^{17/11} 1951 s. 3. — ^{19/4} 1952 s. 3. Osv.
- ²³ Jfr. Vårt Land ^{12/11} 1951.
- ²⁴ Aftenposten ^{17/11} 1951 s. 3.
- ²⁵ National Christian Council Review 1953 s. 200ff.
- ²⁶ Missions under the Cross s. 98, 165.
- ²⁷ Ibid. s. 215.
- ²⁸ NOTM 1950 s. 196.
- ²⁹ Muhammedanismen som misjonsproblem s. 7.
- ³⁰ Axel Malmstrøm: Evangeliet til Alverden I (København 1948) s. 224.
- ³¹ Det Norske Misjonsselskaps historie i hundre år III (Stavanger 1949) s. 308 (Nikolaisen).
- ³² Karl Flatland: Anf. skrift s. 118 og J. Nikolaisen m. fl.: Rapport fra undersøkelseekspeditionen (Kra. 1926) s. 3.
- ³³ Det Norske Misjonsselskaps historie III s. 346.
- ³⁴ Muhammedanismen som misjonsproblem s. 32ff.
- ³⁵ Ifølge muntlig opplysning ved generalsekretær Tormod Vågen.
- ³⁶ Johannes Gausdal: Santalmisjonens historie på misjonsmarken (Oslo 1937) s. 255ff.
- ³⁷ Muhammedanismen som misjonsproblem s. 7f.
- ³⁸ Samuel M. Zwemer: The Cross above the Crescent s. 113.